

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Beceri Yeterlilik Düzeyleri (Kırşehir Örneği)¹

Digital Literacy Skill Levels of Social Studies Teachers (The Example of Kırşehir)

Tekin ÇELİKKAYA

Prof. Dr. ◆ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü ◆

tcelikkaya@ahievran.edu.tr ◆ ORCID: 0000-0001-5684-6492

Cahit KÖŞKER

Sosyal Bilgiler Öğretmeni ◆ MEB, Kırşehir-Merkez Şehit Ramazan Donat Ortaokulu ◆

chtkskr@hotmail.com ◆ ORCID: 0000-0003-1337-1524

Özet

Bu araştırmanın amacı Kırşehir ili özelinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerini belirlemek ve çeşitli değişkenlere göre nasıl farklılaştığını bulmaktır. Araştırmada verilerin elde edilme sürecinde tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde Kırşehir ili genelinde görev yapmakta olan 163 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunun oluşturulmasında basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada Bayrakçı (2020) tarafından geliştirilen likert tipi "Etik ve Sorumluluk", "Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler", "Günlük Kullanım", "Profesyonel Üretim", "Gizlilik ve Güvenlik" ve "Sosyal Boyut" olmak üzere altı düzey ve 29 maddeden oluşan "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğe ilişkin yapılan hesaplamalarla ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu görülmüştür. İlgili koşulların sağlanması ile araştırma verilerinin analizinde ANOVA ve T-testi gibi testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeyini belirlemek amacıyla uygulanan ölçek sonucunda; etik ve sorumluluk da çok iyi düzeyde, genel bilgi ve işlevsel becerilerde orta düzeyde, günlük kullanımda iyi düzeyde, profesyonel üretimde az düzeyde, gizlilik ve güvenlik de iyi düzeyde ile sosyal boyut orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Beceri, Dijital Okuryazarlık, Yeterlilik, Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Teknoloji

Abstract

The aim of this research is to determine the digital literacy skill proficiency levels of social studies teachers in Kırşehir province and to find out how they differ according to various variables. In the research, the survey method was used to collect data. The universe of this research consists of 163 social studies teachers working throughout the province of Kırşehir in the 2020-2021 academic year. A simple random sampling method was used to form the sample group of the study. The Likert type developed by Bayrakçı (2020) consisted of six levels and 29 items: "Ethics and Responsibility", "General Knowledge and Functional Skills", "Daily Use", "Professional Production", "Privacy and Security" and "Social Dimension". "Digital Literacy Scale" was used. The Cronbach Alpha internal consistency value for the digital literacy scale was calculated as .911. By providing the relevant conditions, it was decided to use tests such as ANOVA and T-test in the analysis of the research data. As a result of the scale applied to determine the digital literacy skill proficiency level of social studies teachers; Ethics and responsibility are also very good, general knowledge and functional skills are moderate, daily use is good, professional production is low, privacy and security are good, and social dimension is moderate.

Keywords: Skill, Digital Literacy, Sufficiency, Social Studies Teacher, Technology

¹ Bu çalışma Tekin ÇELİKKAYA'nın danışmanlığında Cahit KÖŞKER tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1. Giriş

Teknolojik gelişmelerin etkisiyle dünyamız gelişmekte ve değişmektedir. Birbiri ardına yaşanan bu gelişmeler hayatımıza giderek daha fazla girmekte ve günlük yaşamın vazgeçilmezleri arasında yer almaktadır. Evlerimizde kullandığımız teknolojik aletlerden, arabalarımızda kullandığımız teknolojik sistemlere ve kullanmış olduğumuz cep telefonlarına kadar her şey dijitalleşmektedir. Değişimin hızlanmasıyla birlikte bireylerin sürece aktif olarak katılması ve kendilerini geliştirmeleri beklenmektedir. Sürece uyum sağlayabilen, yeniliğe ve değişime açık bireyler, dijitalleşen dünyaya ayak uydurabilirler.

Bu değişim ve gelişime bağlı olarak çeşitli yetkinliklerin olması zorunlu hale gelmektedir. Dijital ortamlarda işlem yapmak isteyen kişilerin belirli teknik, bilişsel ve sosyal yetenekler geliştirmeleri gerekir. Bireylerin teknolojiyi takip eden, yaşam boyu öğrenmeyle birlikte öğrendiklerini analiz yapabilen, sorgulayan, araştıran ve bu araştırmaları doğrultusunda değerlendirmeler yapıp sonuçlara ulaşan, okuryazar kişiler olması istenmektedir (Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2013). Bilgiye ulaşan, analiz edip sonucunda farklı bilgiler ortaya koyan, bu bilgileri yaşantısına yansıtan bireylerin olması, bilgi okuryazarlığı için gereken yeterliliklerden bazılarıdır. Bu yeterliliklerin hayata geçmesi bireyin dijital okuryazar olması ile mümkündür. Günümüz bilgi çağında dijital okuryazarlık, bilgi teknolojisiyle birlikte öğrenmenin sürekli hale gelmesi ve yeni bilgiler öğrenme durumunda olan bireylerin öğrendikleri bilgileri aktif olarak kullanmaları için önemli bir yeterliliklerdir (Kıyıcı, 2008).

Gelişmiş ülkelerde çağdaş eğitim anlayışı ile yetişen bireylerin çağa uygun bilimsel yeniliklere açık, üretken, eleştirel düşünebilen, olayları farklı yönleriyle ele alabilen, öz güven sahibi, iletişim gücü yüksek, aktif bireyler oldukları gözlenmektedir. Bu anlayış çerçevesinde yeniden yapılandırılan sosyal bilgiler öğretim programında bilim ve teknoloji konularına yer verilmiştir (Kaymakçı, 2017). Sosyal bilgiler dersinde “Bilim, Teknoloji ve Toplum” dijital okuryazarlık becerisinin kazandırılmaya çalışıldığı öğrenme alanıdır. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı dijital yaşamın sağlıklı bir şekilde devam etmesine yardımcı olurken, dijital teknolojilerin yoğun bir şekilde etkilediği yaşantımızda dikkat edilmesi gereken birtakım konulara da işaret etmektedir.

Yeterli teknolojik altyapıyla birlikte değişimin içinde öğrencileri ve dolayısıyla ailelerini görmek istiyorsak, öğretmenlerin öncelikle bu altyapı ile donatılabilir. Eğitim uygulamaları, dijital hale gelen bir dünyada toplumu bir adım öne taşımada önemli bir etkiye sahiptir. Dijital becerilere sahip insanları eğitmek toplumlar için ayrı bir önem arz etmektedir. Bir kişinin söz sahibi olması, olayları yaratıcı ve farklı bir bakış açısıyla değerlendirmesi, etrafındaki sorunlu durumlara çözüm bulması ve en önemlisi toplumun gelişmesi anlamına gelir. Tüm bunların gerçekleşmesi, geleceğin anahtarı olan insanları eğiten öğretmenlerin elindedir.

Teknolojinin eğitim amaçlı kullanılmasının olumlu sonuçları olacağına inanan öğretmenlerin, dijital araçları nasıl kullanacaklarına dair çekinceleri bulunmaktadır (Korkmaz, 2013). Bunun nedeni olarak öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yeterli bilgiye sahip olmaması gösterilebilir. Öğretmenlerin bir kısmı ders içeriğini hazırlarken veya notları hesaplarken Microsoft Office Word, Excel, PowerPoint gibi programların ötesine geçemezler. Bu öğretmenler, eğitim yazılımlarını kullanma konusunda kendilerini yetersiz hissettikleri için kendilerini güvensiz hissedebilirler. Bu sorunun üstesinden gelmenin yolu öğretmenleri iş başında eğitmek, yazılımları eğitici içeriklerle tanıtmak, onları sınıfta nasıl kullanacakları konusunda bilgilendirmek ve öğretmenlere sözlü anlatım dışında pratik bir şekilde örnekler sunmak olabilir (Cüre ve Özden, 2008). Amaç, öğretmenleri kişisel gelişimin yanı sıra dijital becerilerle donatmaktır. Bu sayede, dokunduğu her öğrenci dijital okuryazar bir kişi haline gelir.

Dijital dünyadaki rollerini bilen ve kabul eden öğretmenlerin öğrencileriyle daha uyumlu, daha ilgili ve daha başarılı olacaktır. Böylelikle öğrencilerin teknoloji hakkındaki görüşleri daha olumlu olacak

ve onları dijital dünyaya daha hazır hale getirecektir. Öğretmenlerin dijital okuryazarlık yeterliliğine sahip olmaları dijital hayatta öğrencilere rehberlik edebilmeleri ve onlara yardımcı olabilmeleri, gerekli koşulları yaratabilmeleri ve bu eylemleri alırken süreçte aktif kalabilmeleri çok önemlidir.

Küresel bir tehdit olan korona virüse (Covid-19) karşı yürütülen mücadele kapsamında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ve diğer birçok gerçek zamanlı program ve uygulamalar sayesinde ülke genelinde dersler online yapıldı. Bu süreç bize ilk önce öğretmenlerin dijital okuryazarlığa sahip olup olmadıklarını, dijital teknolojik araçları ne ölçüde kullanabildiklerini ve dijital okuryazarlık düzeylerin ne ölçüde olduğunu görme fırsatı verdi. Bu nedenlerle bu araştırmanın önemi bu süreçte daha fazla hissedilmektedir.

Sosyal bilgiler dersinde dijital okuryazarlık becerisinin kazandırılmaya çalışıldığı öğrenme alanı olan “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ile “Öğrencilerden; bilimsel düşüncenin (yenilikçi ve eleştirel düşünce) bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin esasını oluşturduğunu; bilim ve teknolojiadaki gelişmeye bağlı olarak da toplumsal yaşam üzerindeki etkileri kavrayıp bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi edinmeleri beklenmektedir. Diğer taraftan da teknolojilerin günlük hayatla ne derecede ilişkili olduğunu öğrenirken bazı teknolojik ürünlerin doğaya verdiği zararları tartışıp, bilimsel eserlerin yasalarla korunduğunu fark ederek akademik dürüstlük ilkelerini dikkate alır.” şeklinde açıklanmıştır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018:11). Sosyal bilgiler öğretmenleri, derslerinde teknolojiyi kullanma konusunda ne kadar maharetli olurlarsa, öğrencilerine de teknoloji konusunda fayda sağlayabileceklerdir. Buna bağlı olarak, okullarda teknolojik alt yapının olması ve teknolojik aletlerin varlığı dijital teknolojilerin derslerde daha aktif bir biçimde kullanılmalarını sağlayacaktır.

Alan yazın incelendiğinde Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının (Tepe, 2019; Yaman, 2019; Yontar,2019) ve ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin (Pala ve Başbüyük, 2020) dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi şeklinde çalışmalara rastlanmış olup sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile bu eksikliğin giderilerek alana katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Bu çalışma ile “Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık alanındaki beceri yeterlik düzeylerini belirlemek” amaçlanmıştır. Bu amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Beceri Yeterlilik Düzeyleri Ölçeğin; Etik ve Sorumluluk Boyutuna, Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler Boyutuna, Günlük Kullanım Boyutuna, Profesyonel Üretim Boyutuna, Gizlilik ve Güvenlik Boyutuna, Sosyal Boyutuna göre ne düzeydedir?

2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Beceri Yeterlilik Düzeyleri; Cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine, yaşlarına, sürekli bir internet bağlantısı olma durumlarına, sosyal ağları kullanmalarına, düzenli takip edilen teknoloji dergileri durumuna, düzenli takip edilen teknoloji haber sitesi durumuna, dijital okuryazarlıkla ilgili eğitim alma durumuna, dijital okuryazarlıkla ilgili herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılma durumuna göre farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri düzeyine ait verilerin elde edilme sürecinde tarama yöntemi (survey) kullanılmış. Bu yöntemde evren hakkında bir sonuca ulaşmak amacıyla, evrenden alınan örneklem üzerinden yapılan tarama olarak açıklanabilir (Karasar,2004).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde Kırşehir ili genelinde görev yapmakta olan 163 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunun oluşturulmasında basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Seçkisiz örnekleme araştırma evrendeki bireylerin örnekleme seçilme ihtimallerinin birbirinden bağımsız olarak eşit olduğu örnekleme türüdür (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Ancak bu çalışmada COVID-19 salgını sonucunda uzaktan eğitim tedbirlerinin alınmasına bağlı olarak öğretmenlere ulaşıma sorunu ortaya çıkmış ve araştırmanın çalışma grubu 103 öğretmen olarak belirlenmiştir. Veriler söz konusu çalışma grubunda yer alan 103 öğretmenden temin edilmiş ve analizler çalışma grubunun ölçeğe verdiği yanıtlar üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışma grubunda yer alan 103 öğretmene ait demografik özelliklere Tablo 2.1’de yer verilmiştir.

Tablo 2.1. Demografik Özellikler

Özellik	Grup	n	%
Cinsiyet	Erkek	46	44,7
	Kadın	57	55,3
	Toplam	103	100
Mesleki Tecrübe (Kıdem) Yılı	0-5 yıl	8	7,8
	6-10 yıl	24	23,3
	11-15 yıl	31	30,1
	16-20 yıl	24	23,3
	21 yıl üzeri	16	15,5
	Toplam	103	100
Yaş	22-32 yaş	22	21,4
	33-42 yaş	58	56,3
	43-52 yaş	20	19,4
	53 yaş üzeri	3	2,9
	Toplam	103	100
Sürekli bir internet bağlantısı olma durumu.	Evet	101	98,1
	Hayır	2	1,9
	Toplam	103	100
Sosyal ağları kullanma durumu	Evet	93	90,3
	Hayır	10	9,7
	Toplam	103	100
Düzenli Takip edilen teknoloji dergileri durumu	Evet	22	21,4
	Hayır	81	78,6
	Toplam	103	100
Düzenli takip edilen teknoloji haber siteleri durumu	Evet	46	44,7
	Hayır	57	55,3
	Toplam	103	100

	Evet	29	28,2
Dijital okuryazarlıkla ilgi eğitim alma durumu.	Hayır	74	71,8
	Toplam	103	100
Dijital okuryazarlıkla konulu herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılma durumu	Evet	35	34
	Hayır	68	66
	Toplam	103	100

Tablo 3.1. incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin yarıdan fazlasının kadın öğretmenlerin olduğu, mesleki tecrübe (kıdem) yılına bakıldığında ise bu öğretmenlerin büyük çoğunluğunun 20 yıl ve altı hizmet sürelerine sahip olduğu 21 yılı üzeri kıdeme sahip öğretmen sayısının 16'da kaldığı ve yarıdan fazlasının 33-42 yaş aralığında bulunduğu görülmektedir. Tamamına yakınının internet bağlantısına sahip olduğu ve sosyal ağ kullandığı tespit edilmesine rağmen öğretmenlerin büyük bir bölümünün düzenli olarak teknoloji dergileri ve teknoloji haber sitelerini takip etmediği görülmektedir. Araştırma grubunda yer alan öğretmenlerin büyük bir bölümünün dijital okuryazarlık ile ilgili bir eğitim almadıkları ve dijital okuryazarlık konulu herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılmadığı görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Bayrakçı (2020) tarafından geliştirilen likert tipi *Etik ve Sorumluluk (7 madde)*, *Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler (6 madde)*, *Günlük Kullanım (6 madde)*, *Profesyonel Üretim (2 madde)*, *Gizlilik ve Güvenlik (4 madde)* ve *Sosyal Boyut (4 madde)* olmak üzere altı düzey ve 29 maddeden oluşan "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" kullanılmıştır.

2.3. Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Ölçeğimize ilişkin hesaplanan "Cronbach Alpha" iç tutarlılık değeri 0,911 olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak ölçeğin güvenilir ve iç tutarlılığına sahip olduğunu görülmüştür (Bayrakçı, 2020). Tablo 2.2.'de ölçeğin alt boyutlarına ait değerler verilmiştir.

Tablo 2.2. Dijital Okuryazarlık Ölçeği ve Faktörlerine İlişkin Güvenirlik Analizi

Faktörler	Cronbach Alpha
Etik ve Sorumluluk	0,842
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	0,875
Günlük Kullanım	0,782
Profesyonel Üretim	0,719
Gizlilik ve Güvenlik	0,820
Sosyal Boyut	0,761
Toplam	0,911

Tablo 2.2'ye bakıldığında ölçeğin genelini ve tüm boyutların iç tutarlılık değerleri görülmektedir. Altı boyuttan oluşan ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık analizine göre; "etik ve sorumluluk" ($\alpha=0,842$); "genel bilgi ve işlevsel beceriler" ($\alpha=0,875$); "günlük kullanım" ($\alpha=0,782$); "profesyonel üretim" ($\alpha=0,719$); "gizlilik ve güvenlik" ($\alpha=0,820$) ve "sosyal boyut" ($\alpha=0,761$) olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan iç tutarlılık katsayısı ölçme aracının güvenilirliği için alt sınır değeri $\alpha=0,70$ olarak alınmaktadır (Büyüköztürk, 2002; Karasar, 2004; Tavşancıl, 2010). Tüm boyutlara ilişkin elde

edilen değerin 0,7'den büyük olması ölçeğin yeterli düzeyde istatistiksel olarak güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilmiş olan kurallara uyularak hazırlanmıştır. Araştırma için etik değerlendirmeyi yapan Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu değerlendirmesi sonucunda 15.04.2021 tarihinde 2021/2/4 belge sayı numarasıyla etik kurulundan onay almıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

“Google Forms” üzerinden online olarak hazırlanan veri toplama aracına ait link, dijital platformlarından katılımcılara ulaştırılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından doldurulan ölçekler Google Forms üzerinden araştırmacıya iletilmiştir.

Araştırma sonucunda ulaşılan nicel verilerin çözümlenmesinin öncesinde yönergeye uygun olarak doldurulan ölçme araçları tasnif edilmiş ve uygun bulunan veriler incelenerek çözümlenmek amacıyla bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Çözümleme işlemi SPSS 20 programı (Statistical Package for the Social Sciences) kullanılarak yapılmıştır.

ANOVA ve t-testi gibi testlerin, normal dağılımlı verilerle ilgili çalışmalarda kullanılması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2002). Bu nedenle kullanılacak olan analiz tekniklerini belirlemek amacıyla normallik testi uygulanmış ve ortaya çıkan sonuçlar Tablo 2.3.'de belirtilmiştir.

Tablo 2.3. Dijital Okuryazarlık Ölçeği Normallik Testi Sonucu

Ölçek	n	min.	maks.	\bar{X}	Skewness	Kurtosis
Dijital Okuryazarlık Ölçeği	103	8,17	24,17	17,2152	-,131	-1,011
Etik ve Sorumluluk	103	16	35	29,91	-,638	-,905
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	103	6	30	18,91	-,017	-1,220
Günlük Kullanım	103	9	30	23,69	-,546	-,344
Profesyonel Üretim	103	2	10	4,70	,487	-,856
Gizlilik ve Güvenlik	103	4	20	14,91	-,651	-,363
Sosyal Boyut	103	16	9	11,17	,179	-1,027

“Dijital Okuryazarlık Ölçeği” için normallik test sonucu Skewness (Çarpıklık katsayısı) = -.131 ve Std. Error = .238 ve Kurtosis (Basıklık katsayısı) = -1.011, Std. Error = .472 olarak tespit edilmiştir. skewness ve kurtosis değerlerinin kabul edilebilir sınırları +1.5 ve -1.5 aralığındadır (Tabachnick ve Fidell, 2013:952). Tablo 3.4.'teki skewness ve kurtosis'e ait verilerin kabul edilebilir sınırlar içerisinde olduğu görülmektedir. İlgili koşulların sağlanması sonucunda verilerinin analizinde t-testi ve ANOVA kullanılmasına karar verilmiştir.

Parametrik testlerde anlamlı farkın düzeyini belirlemek için eta-kare (η^2) hesaplaması yapılmıştır. Eta-kare (η^2) puanları. 00 ile 1.00 arasında değişmektedir. Sırasıyla .01 küçük, .06 orta, .14 büyük düzey olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2009)

3. Bulgular

Bu bölümünde, araştırmanın amacı doğrultusunda ulaşılan verilerin analizlerine değinilmiştir. Başlıkların uzun olması dolayısıyla Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin yerine SBÖ kısaltması Dijital Okuryazarlık Yeterlilik yerine DOY kısaltması kullanılmıştır.

3.1. SBÖ DOY Algısının Ölçek Düzeylerine İlişkin Bulguları

Araştırmanın birinci amaç sorusu “Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilikleri ne düzeydedir?” şeklinde ifade edilmiştir.

Çalışmaya katılan 103 Sosyal Bilgiler öğretmenin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeyi ortalaması 3,42’dir. Bu puan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin iyi düzeyde dijital okuryazarlık beceri düzeyine sahip olduğunu göstermektedir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerini belirlemek amacıyla uygulanan ölçek; “etik ve sorumluluk, genel bilgi ve işlevsel beceriler, günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve güvenlik ile sosyal boyut” boyutlarından oluşmaktadır. Buna göre sırasıyla bu alt boyutlara ait bulgular aşağıda verilmiştir.

3.1.1. Etik ve Sorumluluk İle İlgili Bulgular

Dijital okuryazarlık beceri yeterlilik ölçeğinin birinci alt boyutu olan “Etik ve Sorumluluk” boyutuyla ilgili öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların analizi sonucunda ortaya çıkan değerler Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3. 1 Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Etik ve Sorumluluk Boyutuna İlişkin Bulgular

Etik ve Sorumluluk		Düzeyde					\bar{X}	SS
		5- Çok İyi Düzeyde	4- İyi Düzeyde	3- Orta Düzeyde	2- Az Düzeyde	1- Hiç		
“1.Günlük hayatta olduğu gibi dijital ortamlarda da kişisel veya yasal haklarının (mahremiyet, telif, konuşma özgürlüğü vb.) devam ettiğinin farkındayım.”	n	46	34	7	3	3	4,13	,99
	%	44,7	33	16,5	2,9	2,9		
“2.Çevrim içi ortamlarda kendimin ve başkalarının kişisel verilerini (fotoğraf, adres, aile bilgileri vb.) korumak için nasıl davranmam gerektiğini bilirim.”	n	49	32	17	3	2	4,19	,95
	%	47,6	31,1	16,5	2,9	1,9		
“3.Çevrim içi ortamlarda eriştiğim bilgilerin doğru olup olmadığını farklı kaynaklardan sorgulayabilirim.”	n	51	31	17	4	-	4,25	,87
	%	49,5	30,1	16,5	3,9	-		
“4.Çevrim içi ortamlarda siber zorbalık (aşağılama, küfür, nefret söylemi vb.) ve istismar gibi davranışların etik ve yasal sorumluluklarının farkındayım.”	n	57	26	18	2	-	4,34	,83
	%	55,3	25,2	17,5	1,9	-		
“5.Bilişsel ve ahlakî gelişime uygun olan dijital oyunları ve içerikleri ayırt edebilirim.”	n	55	28	18	2	-	4,32	,83
	%	53,4	27,2	17,5	1,9	-		
“6.Çevrim içi ortamlarda yaptığım her şeyin kaydedildiğinin farkındayım.”	n	63	24	15	-	1	4,43	,81
	%	61,2	23,3	14,6	-	1		
“7.Dijital ortamlarda telif haklarının ihlalden doğabilecek etik ve yasal sorumlulukların farkındayım.”	n	56	20	23	3	1	4,23	,96
	%	54,4	19,4	22,3	2,9	1		

Toplam

4,27 ,73

Tablo 3.1 incelendiğinde etik ve sorumluluk boyutu kapsamında maddelerin aritmetik ortalamalarının 4,13 ile 4,43 arasında değiştiği görülmektedir. *En düşük* aritmetik ortalama (4,13) ölçeğin 1. maddesindeki “*Günlük hayatta olduğu gibi dijital ortamlarda da kişisel veya yasal haklarımın (mahremiyet, telif, konuşma özgürlüğü vb.) devam ettiğinin farkındayım.*” ifadesine ait iken, *en yüksek* aritmetik ortalama (4,43) ise ölçeğin 6. maddesindeki “*Çevrim içi ortamlarda yaptığım her şeyin kaydedildiğinin farkındayım.*” ifadesine aittir. Etik ve Sorumluluk boyutuna ait genel aritmetik ortalama 4,27 olup ve bu boyutta öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin çok iyi düzeyde olduğu görülmektedir.

3.1.2. Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler İle İlgili Bulgular

Dijital okuryazarlık beceri yeterlilik ölçeğinin ikinci alt boyutu “*Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler*” boyutuyla ilgili öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların analizi sonucunda ortaya çıkan değerler Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler Boyutuna İlişkin

Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler							\bar{X}	SS
		5- Çok İyi Düzeyde	4- İyi Düzeyde	3- Orta Düzeyde	2- Az Düzeyde	1-Hiç		
“8.Lisanslı yazılım, demo yazılım, korsan yazılım, kötü amaçlı yazılım ve crack kavramlarının ne olduğunu bilirim.”	n	40	19	29	12	3	3,78	1,16
	%	38,8	18,4	28,2	11,7	2,9		
“9.Donanım ve yazılım teknolojilerinin ne olduğunu bilirim.”	n	28	22	28	18	7	3,44	1,25
	%	27,2	21,4	27,2	17,5	6,8		
“10.Bilgisayarına işletim sistemini kurabilirim/format atabilirim.”	n	18	16	25	16	28	2,80	1,44
	%	17,5	15,5	24,3	15,5	27,2		
“11.Bilgisayarına ya da diğer elektronik cihazlarına yazılım veya program yükleyebilirim.”	n	26	15	20	22	20	3,04	1,47
	%	25,2	14,6	19,4	21,4	19,4		
“12.Torent, İnternet, World Wide Web (www) ifadelerinin ne anlama geldiğini bilirim.”	n	22	25	25	18	13	3,24	1,31
	%	21,4	24,3	24,3	17,5	12,6		
“13.Yasaklı İnternet sitelerine erişmek için cihazların proxy/dns ayarlarını değiştirebilirim.”	n	14	17	20	16	36	2,58	1,45
	%	13,6	16,5	19,4	15,5	35		
Toplam							3,15	1,19

Tablo 3.2 incelendiğinde genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutu kapsamında maddelerin aritmetik ortalamaları 3,78 ile 2,58 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçekte yer alan en düşük aritmetik ortalama madde 13’teki “*Yasaklı İnternet sitelerine erişmek için cihazların proxy/dns ayarlarını değiştirebilirim.*” ifadesi 2,58 aritmetik ortalamaya sahip iken, en yüksek ortalamaya sahip

ölçeğin 8. maddesindeki ifade ise “*Lisanslı yazılım, demo yazılım, korsan yazılım, kötü amaçlı yazılım ve crack kavramlarının ne olduğunu bilirim.*” 3,78 aritmetik ortalamaya sahiptir. Genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutuna ait genel aritmetik ortalama 3,15 olduğu ve bu boyutta öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

3.1.3. Günlük Kullanım ile İlgili Bulgular

Dijital okuryazarlık beceri yeterlilik ölçeğinin üçüncü alt boyutu “*Günlük Kullanım*” boyutuyla ilgili öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların analizi sonucunda ortaya çıkan değerler Tablo 3.3’de verilmiştir.

Tablo 3.3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Günlük Kullanım Boyutuna İlişkin Bulgular

Günlük Kullanım		Günlük Kullanım Düzeyleri					\bar{X}	SS
		5- Çok İyi Düzeyde	4- İyi Düzeyde	3- Orta Düzeyde	2- Az Düzeyde	1- Hiç		
“14.E-Devlet uygulamalarını (MHRS, UYAP, vergi ve ceza sorgulama vb.) etkin kullanabilirim.”	n	57	28	14	3	1	4,33	,88
	%	55,3	27,2	13,6	2,9	1		
“15.Bulut bilişim teknolojilerini (Google Drive, iCloud, Dropbox vb.) günlük hayatta etkin kullanabilirim.”	n	31	17	33	14	8	3,47	1,26
	%	30,1	16,5	32	13,6	7,8		
“16.Mobil cihazlarda takvimi sadece tarihe bakmak için değil; aynı zamanda anımsatıcı, not alma, etkinlik oluşturma vb. işler için de kullanabilirim.”	n	39	32	19	9	4	3,90	1,12
	%	37,9	31,1	18,4	8,7	3,9		
“17.Çevrim içi ortamlarda "video yüklemek/canlı yayın yapmak" gibi etkinliklerde bulunabilirim.”	n	34	28	24	12	5	3,71	1,18
	%	33	27,2	23,3	11,7	4,9		
“18.Rezervasyon, alışveriş, adres bulma vb. gündelik pratiklerde dijital teknolojileri etkin kullanabilirim.”	n	46	35	14	8	-	4,15	,93
	%	44,7	34	13,6	7,8	-		
“19.Kullandığım bir web sayfasını sık kullanılanlara veya yer imlerine ekleyebilirim.”	n	50	28	14	8	3	4,10	1,09
	%	48,5	27,2	13,6	7,8	2,9		
Toplam							3,94	,87

Tablo 3.3 incelendiğinde günlük kullanım boyutu kapsamında maddelerin aritmetik ortalamaları 4,33 ile 3,47 arasında değiştiği görülmektedir. En düşük aritmetik ortalama ölçeğin 15. maddesindeki “*Bulut bilişim teknolojilerini (Google Drive, i Cloud, Dropbox vb.) günlük hayatta etkin kullanabilirim.*” ifadesi 3,47 aritmetik ortalamaya sahip iken, en yüksek ortalamaya sahip ölçeğin 14. maddesindeki ifade ise “*E-devlet uygulamalarını (MHRS, UYAP, vergi ve ceza sorgulama vb.) etkin kullanabilirim.*” 4,33 aritmetik ortalamaya sahiptir. Günlük kullanım boyutuna ait genel aritmetik ortalama 3,94 olduğu ve bu boyutta öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin iyi düzeyde olduğu görülmektedir.

3.1.4. Profesyonel Üretim ile İlgili Bulgular

Dijital okuryazarlık beceri yeterlilik ölçeğinin dördüncü alt boyutu “Profesyonel Üretim” boyutuyla ilgili öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların analizi sonucunda ortaya çıkan değerler Tablo 3.4’te verilmiştir.

Tablo 3.4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Profesyonel Üretim Boyutuna İlişkin Bulgular

Profesyonel Üretim		5- Çok İyi Düzeyde	4- İyi Düzeyde	3- Orta Düzeyde	2- Az Düzeyde	1-Hiç	\bar{X}	SS
		n	%	n	%	n		
“20.Dijital teknolojilere dayalı yazılım/uygulama geliştirebilirim.”	n	10	14	16	27	36	2,36	1,34
	%	9,7	13,6	15,5	26,2	35		
“21.Programlama dillerinden (Java, C, Visual Basic, PHP, vb.) en az birini kullanabilirim.”	n	7	14	21	25	36	2,33	1,27
	%	6,8	13,6	20,4	24,3	35		
Toplam							2,34	1,21

Tablo 3.4 incelendiğinde profesyonel üretim boyutu kapsamında maddelerin aritmetik ortalamaları 2,36 ile 2,33 arasında değiştiği görülmektedir. En düşük aritmetik ortalama ölçeğin 21. maddesindeki “Programlama dillerinden (Java, C, Visual Basic, PHP, vb.) en az birini kullanabilirim.” ifadesi 2,33 aritmetik ortalamaya sahip iken, bu boyutta en yüksek ortalamaya sahip ölçeğin 20. maddesindeki ifade ise “Dijital teknolojilere dayalı yazılım/uygulama geliştirebilirim.” 2,36 aritmetik ortalamaya sahiptir. Profesyonel üretim boyutuna ait genel aritmetik ortalama 2,34 olduğu ve bu boyutta öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin az düzeyde olduğu görülmektedir.

3.1.5. Gizlilik ve Güvenlik Düzeyi ile İlgili Bulgular

Dijital okuryazarlık beceri yeterlilik ölçeğinin beşinci alt boyutu “Gizlilik ve Güvenlik” boyutuyla ilgili öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların analizi sonucunda ortaya çıkan değerler Tablo 3.5.’de verilmiştir.

Tablo 3.5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gizlilik ve Güvenlik Boyutuna İlişkin Bulgular

Gizlilik ve Güvenlik		5- Çok İyi Düzeyde	4- İyi Düzeyde	3- Orta Düzeyde	2- Az Düzeyde	1-Hiç	\bar{X}	SS
		n	%	n	%	n		
“22.Uygulamaların kişisel bilgilerime (konum, rehber, kamera vb.) erişimini kısıtlamayı bilirim.”	n	27	26	28	16	6	3,50	1,20
	%	26,2	25,2	27,2	15,5	5,58		
“23.İstenmeyen/spam epostaları ve ortalama mesajları tanıyıp engelleme bilirim.”	n	26	27	23	12	15	3,35	1,36
	%	25,2	26,2	22,3	11,7	14,6		
Toplam							3,86	1,16

“24.Sosyal ağlardaki paylaşımlarımda ve profilimdeki gizlilik/güvenlik ayarlarını değiştire bilirim.”	%	35,9	34	16,5	7,8	5,8		
“25.Nasıl güçlü bir şifre oluşturacağımın farkındayım.”	n	52	29	13	7	2	4,18	1,02
	%	50,5	28,2	12,6	6,8	1,9		
Toplam							3,72	1,06

Tablo 3.5. incelendiğinde gizlilik ve güvenlik boyutu kapsamında maddelerin aritmetik ortalamaları 4,18 ile 3,35 arasında değiştiği görülmektedir. En düşük aritmetik ortalama ölçeğin 23. maddesindeki “İstenmeyen/spam epostaları ve ortalama mesajları tanıyıp engelleyebilirim.” ifadesi 3,35 aritmetik ortalamaya sahip iken, en yüksek ortalamaya sahip ölçeğin 25. maddesindeki ifade ise “Nasıl güçlü bir şifre oluşturacağımın farkındayım.” 4,18 aritmetik ortalamaya sahiptir. Gizlilik ve güvenlik boyutuna ait genel aritmetik ortalama 3,72 olduğu ve bu boyutta öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin iyi düzeyde olduğu görülmektedir.

3.1.6. Sosyal Boyut Düzeyi ile İlgili Bulgular

Dijital okuryazarlık beceri yeterlilik ölçeğinin altıncı alt boyutu “Sosyal” boyutuyla ilgili öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların analizi sonucunda ortaya çıkan değerler Tablo 3.6.’da verilmiştir.

Tablo 3.6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Boyuta İlişkin Bulgular

Sosyal Boyut		Düzeyde					\bar{X}	SS
		5- Çok İyi Düzeyde	4- İyi Düzeyde	3- Orta Düzeyde	2- Az Düzeyde	1- Hiç		
“26.Web tasarım sistemlerini (Weebly, Wordpress vb.) kullanarak İnternet sitesi tasarlayıp yayınlatabilirim.”	n	9	11	24	20	39	2,33	1,31
	%	8,7	10,7	23,3	19,4	37,9		
“27.Kendi blog sayfamda veya farklı bloglarda yazı yazıp, paylaşabilirim.”	n	15	21	27	20	20	2,91	1,32
	%	14,6	20,4	26,2	19,4	19,4		
“28.Dijital teknolojiler yardımıyla çeşitli imajları (fotoğraf, ses kaydı ve video vb.) değiştirip, yeni içerikler üretebilirim.”	n	19	17	24	21	22	2,90	1,40
	%	18,4	16,5	23,3	20,4	21,4		
“29.Alanımla ilgili en az bir tane yazılımı (Photoshop, SPSS, Premiere, Office Word vb.) etkili bir şekilde kullanabilirim.”	n	18	25	22	147	21	3,01	1,39
	%	17,5	24,3	21,4	16,5	20,4		
Toplam							2,79	1,20

Tablo 3.6. incelendiğinde sosyal boyut düzeyi kapsamında maddelerin aritmetik ortalamaları 3,01 ile 2,33 arasında değiştiği görülmektedir. En düşük aritmetik ortalama ölçeğin 26. maddesindeki “Web tasarım sistemlerini (Weebly, Wordpress vb.) kullanarak İnternet sitesi tasarlayıp yayınlatabilirim.” ifadesi 2,33 aritmetik ortalamaya sahip iken, en yüksek ortalamaya sahip ölçeğin 29. maddesindeki ifade ise “Alanımla ilgili en az bir tane yazılımı (Photoshop, SPSS, Premiere, Office Word

vb.) etkili bir şekilde kullanabilirim." 3,01 aritmetik ortalamaya sahiptir. Sosyal boyuta ait genel aritmetik ortalama 2,79 olduğu ve bu boyutta öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.

3.2. SBÖ DOY Düzeylerinin Cinsiyete Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t testi analiz sonuçları Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7 SBÖ DOY Düzeylerinin Cinsiyet Göre Farklılığına İlişkin t-testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	Sd	p
Etik Sorumluluk	Erkek	46	31,24	4,547	2,442	101	,016
	Kadın	57	28,84	5,414			
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Erkek	46	21,13	7,247	2,919	101	,004
	Kadın	57	17,12	6,660			
Günlük Kullanım	Erkek	46	24,93	4,758	2,211	101	,029
	Kadın	57	22,68	5,419			
Profesyonel Üretim	Erkek	46	5,09	2,457	1,459	101	,148
	Kadın	57	4,39	2,396			
Gizlilik ve Güvenlik	Erkek	46	15,89	3,837	2,141	101	,035
	Kadın	57	14,12	4,416			
Sosyal Boyut	Erkek	46	12,09	4,939	1,761	101	,081
	Kadın	57	10,42	4,637			
Toplam	Erkek	46	18,3949	4,08647	2,625	101	,010
	Kadın	57	16,2632	4,10562			

Tablo 3.7'ye bakıldığında kadın ve erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeyi puan ortalamalarının cinsiyetle olan ilişkisi için yapılan t testi sonucunda: Etik ve sorumluluk boyutu $t_{(101)}=2,442$; $p < ,05$; genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutu $t_{(101)}=2,919$; $p < ,05$; günlük kullanım boyutu $t_{(101)}= 2,211$; $p < ,05$; gizlilik ve güvenlik boyutu $t_{(101)}= 2,141$; $p < ,05$ ortalama puanlarında erkeklerin lehine farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde ölçeğin toplamına yönelik yeterlilik ortalama puanları $t_{(101)}=2,625$; $p < ,05$ cinsiyete bağlı olarak erkek öğretmenler lehine farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Profesyonel üretim boyutu $t_{(101)}=1,459$; $p > ,05$ ve sosyal boyut düzeylerinde $t_{(101)}=1,761$; $p > ,05$ ise cinsiyete göre anlamlılık tespit edilmemiştir. Ancak bu düzeylerde de erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre daha yüksek yeterlik puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetle olan ilişkisi; etik ve sorumluluk boyutuna ($\eta^2=,054$), günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,046$) ve gizlilik ve güvenlik boyutuna ($\eta^2=,043$) küçük düzeyde etki ettiği söylenebilirken sosyal bilgiler öğretmenlerinin genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutuna ($\eta^2=,078$) ve ölçeğin toplamına ($\eta^2=,064$) orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.4. SBÖ DOY Düzeylerinin Sürekli İnternet Bağlantısı Olma Durumlarına Yönelik Analiz Bulguları

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin sürekli internet bağlantısı olma değişkenine göre anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t testi analiz sonuçları tablo 3.8'de verilmiştir.

Tablo 3.8. SBÖ DOY Düzeylerinin Sürekli İnternet Bağlantısına Sahip Olma Durumuna İlişkin t-testi Sonuçları

Boyut	Durum	N	\bar{X}	SS	t	Sd	p
Etik Sorumluluk	Evet	101	29,81	5,163	-10,099	101	,000
	Hayır	2	35,00	0,000			

Tablo 3.8'e bakıldığında üzere sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerinin sürekli internet bağlantısına sahip olup olmama durumu ilişkisi için yapılan t testi sonucunda: yalnızca etik ve sorumluluk düzeyi $t_{(100)}=-10,099$ – $p < ,05$ ortalama puanları sürekli internet bağlantısı olma değişkeninde fark anlamlılık içermektedir.

Genel bilgi ve işlevsel beceriler $t_{(101)}=-0,912$; $p > ,05$, günlük kullanım $t_{(101)}=-1,458$; $p > ,05$, profesyonel üretim $t_{(101)}=-0,468$; $p > ,05$, gizlilik ve güvenlik $t_{(101)}=-1,040$; $p > ,05$, sosyal boyut $t_{(101)}=-0,542$; $p > ,05$ ve ölçeğin toplamına ilişkin $t_{(101)}=1,172$; $p > ,05$ ortalama puanları incelendiğinde sürekli internet bağlantısına olma durumu değişkenine göre farkın anlamlı olmadığı tespit edilmemiştir.

Buna karşın bu düzeylerde ve ölçeğin toplamında sürekli internet bağlantısına sahip olmayan öğretmenlerinin puan ortalamalarının sürekli internet bağlantısı olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin sürekli internet bağlantısına sahip olup olmama durumu ile olan ilişkisi etik ve sorumluluk boyutuna ($\eta^2=,019$) küçük düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.5. SBÖ DOY Düzeylerinin Sosyal Ağları Kullanma Durumlarına Yönelik Analiz Bulguları

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin sosyal ağları kullanma değişkenine göre anlamlılık durumunu belirlemek amacıyla yapılan t testi analiz sonuçları tablo 3.9.'da verilmiştir.

Tablo 3.9. SBÖ DOY Düzeylerinin Sosyal Ağları Kullanma Durumuna İlişkin t –testi Sonuçları

Boyut	Durum	N	\bar{X}	SS	t	Sd	p
Günlük Kullanım	Evet	93	24,11	5,109	2,539	101	,013
	Hayır	10	19,80	4,984			
Profesyonel Üretim	Evet	93	4,87	2,433	2,226	101	,028
	Hayır	10	3,10	1,912			
Gizlilik ve Güvenlik	Evet	93	15,19	4,033	2,084	101	,040
	Hayır	10	12,30	5,397			
Sosyal Boyut	Evet	93	11,54	4,687	2,449	101	,016
	Hayır	10	7,70	4,923			
Toplam	Evet	93	17,5108	4,13888	2,212	101	,029
	Hayır	10	14,4667	4,10194			

Tablo 3.9'a bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerinin sosyal ağları kullanma durumuna ilişkin yapılan t testi sonucunda: Etik ve sorumluluk $t_{(101)}=0,780$; $p > ,05$ ve genel bilgi ve işlevsel beceriler $t_{(101)}=1,738$; $p > ,05$ ortalama puanları sosyal ağları kullanma değişkeninde ortaya çıkan farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. Ancak bu düzeylerde, sosyal ağları kullanan öğretmenlerinin ortalama puanlarının kullanmayan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Günlük kullanım $t_{(101)}=2,539$; $p<,05$, profesyonel üretim $t_{(101)}=2,226$; $p<,05$, gizlilik ve güvenlik $t_{(101)}=2,084$; $p<,05$, sosyal boyut $t_{(101)}=2,449$; $p<,05$ ve ölçeğin toplamına ilişkin $t_{(101)}=2,212$; $p<,05$ ortalama puanların, sosyal ağları kullanma değişkenine göre anlamlılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal ağları kullanma durumuyla olan ilişkisi; Günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,060$) orta düzeyde etki ettiği söylenebilirken profesyonel üretim boyutuna ($\eta^2=,047$), gizlilik ve güvenlik boyutuna ($\eta^2=,041$) ve sosyal boyuta ($\eta^2=,056$) küçük düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.7. SBÖ DOY Düzeylerinin Düzenli Takip Ettikleri Teknoloji Dergileri Durumuna Yönelik Analiz Bulguları

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin teknoloji dergilerini düzenli takip etme değişkenine göre bağımsız grup t testi analiz sonuçları tablo 3.10.'da verilmiştir.

Tablo 3.10. SBÖ DOY Düzeylerinin Teknoloji Dergileri Düzenli Takip Durumuna İlişkin t -testi Sonuçları

Boyut	Durum	N	\bar{X}	SS	t	Sd	p																																																								
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Evet	22	24,50	4,935	5,442	101	,000																																																								
	Hayır	81	17,40	6,956				Günlük Kullanım	Evet	22	25,86	4,279	2,241	101	,027	Hayır	81	23,10	5,333	Profesyonel Üretim	Evet	22	5,73	2,676	2,277	101	,025	Hayır	81	4,42	2,307	Gizlilik ve Güvenlik	Evet	22	17,64	2,700	4,633	101	,000	Hayır	81	14,17	4,292	Sosyal Boyut	Evet	22	14,23	4,439	3,544	101	,001	Hayır	81	10,33	4,604	Toplam	Evet	22	19,9621	3,34084	3,650	101	,000
Günlük Kullanım	Evet	22	25,86	4,279	2,241	101	,027																																																								
	Hayır	81	23,10	5,333				Profesyonel Üretim	Evet	22	5,73	2,676	2,277	101	,025	Hayır	81	4,42	2,307	Gizlilik ve Güvenlik	Evet	22	17,64	2,700	4,633	101	,000	Hayır	81	14,17	4,292	Sosyal Boyut	Evet	22	14,23	4,439	3,544	101	,001	Hayır	81	10,33	4,604	Toplam	Evet	22	19,9621	3,34084	3,650	101	,000	Hayır	81	16,4691	4,13161								
Profesyonel Üretim	Evet	22	5,73	2,676	2,277	101	,025																																																								
	Hayır	81	4,42	2,307				Gizlilik ve Güvenlik	Evet	22	17,64	2,700	4,633	101	,000	Hayır	81	14,17	4,292	Sosyal Boyut	Evet	22	14,23	4,439	3,544	101	,001	Hayır	81	10,33	4,604	Toplam	Evet	22	19,9621	3,34084	3,650	101	,000	Hayır	81	16,4691	4,13161																				
Gizlilik ve Güvenlik	Evet	22	17,64	2,700	4,633	101	,000																																																								
	Hayır	81	14,17	4,292				Sosyal Boyut	Evet	22	14,23	4,439	3,544	101	,001	Hayır	81	10,33	4,604	Toplam	Evet	22	19,9621	3,34084	3,650	101	,000	Hayır	81	16,4691	4,13161																																
Sosyal Boyut	Evet	22	14,23	4,439	3,544	101	,001																																																								
	Hayır	81	10,33	4,604				Toplam	Evet	22	19,9621	3,34084	3,650	101	,000	Hayır	81	16,4691	4,13161																																												
Toplam	Evet	22	19,9621	3,34084	3,650	101	,000																																																								
	Hayır	81	16,4691	4,13161																																																											

Tablo 3.10'da görüldüğü gibi sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeyleri düzenli takip ettikleri teknoloji dergileri olup olmama durumu ilişkisi için yapılan t testi sonucunda: Etik ve sorumluluk $t_{(101)}=1,980$; $p>,05$ ortalama puanları teknoloji dergileri düzenli takip durumuna değişkenine göre farkın anlamlı olduğu görülmektedir. Ancak bu düzeyde, teknoloji dergilerini düzenli takip eden öğretmenlerinin puan ortalamalarının takip etmeyen öğretmenlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Genel bilgi ve işlevsel beceriler $t_{(101)}=5,442$; $p<,05$, günlük kullanım $t_{(101)}=2,241$; $p<,05$, profesyonel üretim $t_{(101)}=2,277$; $p<,05$, gizlilik ve güvenlik $t_{(101)}=4,633$; $p<,05$, sosyal boyut $t_{(101)}=3,544$; $p<,05$ ve ölçeğin toplamına ilişkin $t_{(101)}=3,650$; $p<,05$ ortalama puanlarının teknoloji dergileri takip etme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin düzenli takip ettikleri teknoloji dergileri olup olmama durumuyla olan ilişkisi; Genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutuna ($\eta^2=,166$), ölçeğin toplamına ($\eta^2=,117$), gizlilik ve güvenlik boyutuna ($\eta^2=,117$), sosyal boyuta ($\eta^2=,111$) büyük düzeyde etki ettiği söylenebilirken profesyonel üretim boyutuna ($\eta^2=,049$) ve günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,047$) küçük düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.8. SBÖ DOY Düzeylerinin Teknoloji Haber Sitelerini Düzenli Takip Durumlarına İlişkin Analizi

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin düzenli takip ettikleri teknoloji haber siteleri olup olmama değişkenine göre anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan t testi analiz sonuçları Tablo 3.11.'de verilmiştir.

Tablo 3.11'e bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerinin düzenli takip ettikleri teknoloji haber siteleri olup olmama durumu ilişkisi için yapılan t testi sonucunda: Etik ve sorumluluk $t_{(101)}=2,902$; $p < ,05$, genel bilgi ve işlevsel beceriler $t_{(101)} =4,199$; $p < ,05$, günlük kullanım $t_{(101)}=5,573$; $p < ,05$, profesyonel üretim $t_{(101)}=3,123$; $p < ,05$, gizlilik ve güvenlik $t_{(101)} =5,238$; $p < ,05$, sosyal boyut $t_{(101)} =4,392$; $p < ,05$ ve ölçeğin toplamına ilişkin $t_{(101)} =5,144$; $p < ,05$ ortalama puanları teknoloji haber sitelerini düzenli takip durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Tablo 3.11. SBÖ DOY Düzeylerinin Teknoloji Haber Siteleri Düzenli Takip Durumuna İlişkin t -testi Sonuçları

Boyut	Durum	N	\bar{X}	SS	t	Sd	p
Etik Sorumluluk	Evet	46	31,46	4,194	2,902	101	,005
	Hayır	57	28,67	5,556			
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Evet	46	21,98	6,137	4,199	101	,000
	Hayır	57	16,44	7,046			
Günlük Kullanım Boyutu	Evet	46	26,50	3,740	5,573	101	,000
	Hayır	57	21,42	5,186			
Profesyonel Üretim	Evet	46	5,50	2,278	3,123	101	,002
	Hayır	57	4,05	2,386			
Gizlilik ve Güvenlik	Evet	46	17,00	2,741	5,238	101	,000
	Hayır	57	13,23	4,500			
Sosyal Boyut	Evet	46	13,30	4,501	4,392	101	,000
	Hayır	57	9,44	4,392			
Toplam	Evet	46	19,2899	3,14945	5,144	101	,000
	Hayır	57	15,5409	4,24045			

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin düzenli takip ettikleri teknoloji haber siteleri olup olmama durumuyla olan ilişkisi; günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,235$), ölçeğin toplamına ($\eta^2=,198$), gizlilik ve güvenlik boyutuna ($\eta^2=,197$), sosyal boyuta ($\eta^2=,160$) genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutuna ($\eta^2=,149$) büyük düzeyde etki ettiği söylenebilirken profesyonel üretim boyutuna ($\eta^2=,088$) ve Etik ve sorumluluk boyutuna ($\eta^2=,073$) orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.9. SBÖ DOY Düzeylerinin Dijital Okuryazarlıkla İlgili Eğitim Alma Durumuna İlişkin Analizi

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin dijital okuryazarlıkla ilgili eğitim alma değişkenine göre anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan t testi analiz sonuçları tablo 3.12.'de verilmiştir.

Tablo 3.12. SBÖ DOY Düzeylerinin Dijital Okuryazarlıkla İlgili Eğitim Alma Durumuna İlişkin t -testi Sonuçları

Boyut	Durum	N	\bar{X}	SS	t	Sd	p
Etik Sorumluluk	Evet	29	31,90	3,648	2,971	101	,004
	Hayır	74	29,14	5,473			
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	Evet	29	22,38	5,803	3,205	101	,002
	Hayır	74	17,55	7,242			
Günlük Kullanım	Evet	29	25,76	4,372	2,582	101	,011
	Hayır	74	22,88	5,343			
Profesyonel Üretim	Evet	29	5,72	2,491	2,758	101	,007
	Hayır	74	4,30	2,310			
Gizlilik ve Güvenlik	Evet	29	16,69	3,242	3,132	101	,003
	Hayır	74	14,22	4,399			
Sosyal Boyut	Evet	29	13,45	4,085	3,136	101	,002
	Hayır	74	10,27	4,818			
Toplam	Evet	29	19,3161	3,29392	3,713	101	,000
	Hayır	74	16,3919	4,26700			

Tablo 3.12'ye bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerinin dijital okuryazarlıkla ilgili eğitim alıp almama durumu ilişkisi için yapılan t testi sonucunda: Etik ve sorumluluk $t_{(101)}=2,971$; $p < ,05$, genel bilgi ve işlevsel beceriler $t_{(101)}=3,205$; $p < ,05$, günlük kullanım $t_{(101)}=2,582$; $p < ,05$, profesyonel üretim $t_{(101)}=2,758$; $p < ,05$, gizlilik ve güvenlik $t_{(101)}=3,132$; $p < ,05$, sosyal boyut $t_{(101)}=3,136$; $p < ,05$ ve ölçeğin toplamına ilişkin $t_{(101)}=3,713$; $p < ,05$ ortalama puanları dijital okuryazarlık eğitimi alma değişkenine göre ortaya çıkan farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlıkla ilgili eğitim alıp almama durumuyla olan ilişkisi; ölçeğin toplamına ($\eta^2=,098$), genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutuna ($\eta^2=,092$), sosyal boyuta ($\eta^2=,089$), profesyonel üretim boyutuna ($\eta^2=,070$) gizlilik ve güvenlik boyutuna ($\eta^2=,069$), günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,062$) ve etik ve sorumluluk boyutuna ($\eta^2=,058$) orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.10. SBÖ DOY Düzeylerinin Dijital Okuryazarlıkla İlgili Herhangi Bir Etkinliğe Katılma Durumu Farklılığına İlişkin Bulgular

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin dijital okuryazarlıkla ilgili herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılma değişkenine göre anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için uygulanan t testi analiz sonuçları Tablo 3.13.'de verilmiştir.

Tablo 3.13. SBÖ DOY Düzeylerinin Dijital Okuryazarlıkla İlgili Herhangi Bir Sempozyum, Kongre, Seminer vb. Etkinliklere Katılma Durumuna İlişkin t -testi Sonuçları

Boyut	Durum	N	\bar{X}	SS	t	Sd	p
Günlük Kullanım	Evet	35	25,37	4,187	2,395	101	,018
	Hayır	68	22,82	5,526			
Profesyonel Üretim	Evet	35	5,51	2,369	2,498	101	,014

Hayır	68	4,28	2,381
-------	----	------	-------

Tablo 3.13'e bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlıkla ilgili herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılıp katılmama durumu ilişkisi için yapılan t testi sonucunda: günlük kullanım $t_{(101)}=2,395$; $p < ,05$, profesyonel üretim $t_{(101)}=2,498$; $p < ,05$, ortalama puanları, dijital okuryazarlıkla ilgili herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılıp katılmama durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Etik ve sorumluluk $t_{(101)}=0,647$; $p > ,05$ genel bilgi ve işlevsel beceriler $t_{(101)}=1,104$; $p > ,05$, gizlilik ve güvenlik $t_{(101)}=1,181$; $p > ,05$, sosyal boyut $t_{(101)}=1,483$; $p > ,05$ ve ölçeğin toplamına ilişkin $t_{(101)}=1,616$; $p > ,05$ ortalama puanlarının dijital okuryazarlıkla ilgili herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılıp katılmama durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna karşın herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılan öğretmenlerin, katılmayan öğretmenlere göre daha yüksek yeterlik puanlarına sahip oldukları görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlıkla ilgili herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılıp katılmama durumuyla olan ilişkisi; profesyonel üretim boyutuna ($\eta^2=,058$) ve günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,054$) orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.11. SBÖ DOY Düzeylerinin Mesleki Tecrübe (Kıdem) Yılı Durumuna Göre Farklılığına İlişkin Bulgular

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin mesleki tecrübe (kıdem) yılı değişkenine göre anlamlılık gösterip göstermediğini belirlemek için ilk olarak yapılan Levene's testi ile boyutların homojen olma durumuna bakılarak analiz sonuçları Tablo 3.14'de verilmiştir.

Tablo 3.14. Boyutların Homojenlik Durumu

Boyutlar	Levene'S	sd1	sd2	p
Etik ve Sorumluluk Boyutu	,261	4	98	,902
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler Boyutu	2,656	4	98	,037
Günlük Kullanım Boyutu	,693	4	98	,599
Profesyonel Üretim Boyutu	5,313	4	98	,001
Gizlilik ve Güvenlik Boyutu	,725	4	98	,577
Sosyal Boyut	3,290	4	98	,014
Toplam	2,345	4	98	,060

Tablo 3.14'e göre Etik ve Sorumluluk (LF= 0,261; $p= ,902$; $p > ,05$), Günlük Kullanım (LF= 0,693; $p= ,599$; $p > ,05$), Gizlilik ve Güvenlik (LF= 0,725; $p= ,577$; $p > ,05$) Toplam (LF= 2,345; $p= ,060$; $p > ,05$) boyutlarının homojen olması sonucunda ANOVA yapılmıştır. Ortaya çıkan analiz sonuçları Tablo 3.14.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.14.1. Varyans Analizi (ANOVA)

Boyutlar	Varyans Kaynakları	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Günlük Kullanım	G.Arası	315,560	4	78,890	3,122	,018	Var
	G.İçi	2476,498	98	25,270			
	Toplam	2792,058	102				

	G.Arası	226,116	4	56,529			
Toplam	G.İçi	1584,974	98	16,173	3,495	,010	Var
	Toplam	1811,091	102				

Tablo 3.14.1.'e göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi mesleki tecrübe (kıdem) yılı değişkenine göre Günlük Kullanım Boyutu F [(4-98) =3,122; $p < ,05$] ve Toplam F [(4-98) =3,495; $p < ,05$] anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ortaya çıkan farkın hangi gruplar arasında olduğunu görmek için bakılan Tukey testi sonuçlarına göre, Günlük Kullanım Boyutunda mesleki tecrübesi "21 yıl üzerinde" olanlara göre mesleki tecrübesi "0-5 yıl" ile "6-10 yıl" arasında olanların lehine istatistiksel olarak ortaya çıkan farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p < ,05$). Bu sonuca göre "0-5 yıl" ile "6-10 yıl" arasında kıdem sahibi olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin "21 yıl üzeri" mesleki tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi daha yüksektir şeklinde yorumlanabilir. Diğer mesleki tecrübe yılları arasında fark anlamlı bulunmamıştır. Toplamda ise mesleki tecrübesi "21 yıl üzerinde" olanlara göre mesleki tecrübesi "0-5 yıl", "6-10 yıl" ve "11-15 yıl" arasında olanların lehine ortaya çıkan istatistiksel fark anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Bu durum Toplamda "0-5 yıl", "6-10 yıl" ve "11-15 yıl" arasında mesleki tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin "21 yıl üzeri" mesleki tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi daha yüksektir şeklinde yorumlanabilir. Etik ve Sosyal Sorumluluk Boyutu [F (4-98) =0,647; $p > ,05$] ve Gizlilik ve Güvenlik Boyutu [F (4-98) =1,957; $p > ,05$] ise kıdem yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 3.14.2. Varyans Analizi (Welch)

Boyutlar	Welch F	sd1	sd2	p	Anlamlı Fark
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	7,357	4	33,880	,000	Var
Profesyonel Üretim	10,287	4	33,396	,000	Var
Sosyal Boyut	11,344	4	34,094	,000	Var

Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler (LF= 2,656; $p = ,037$; $p < ,05$), Profesyonel Üretim (LF= 5,313; $p = ,001$; $p < ,05$), Sosyal (LF= 3,290; $p = ,014$; $p < ,05$) ve boyutlarının analiz sonucunda homojen olmadığından dolayı Welch testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3.14.2.'de verilmiştir.

Tablo 3.14.2.'e bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi mesleki tecrübe (kıdem) yılı değişkenine göre Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler Boyutu F [(4-33,880) =7,357; $p < ,05$], Profesyonel Üretim Boyutu F [(4-33,396) =10,287; $p < ,05$] ve Sosyal Boyut F [(4-34,094) =11,344; $p < ,05$] anlamlı bir farklılık göstermiştir. Farkın boyutlara bağlı olarak hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla post-hoc analiz tekniklerinden Games-Howell testi sonuçlarına göre, Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler Boyutunda ve Profesyonel Üretim Boyutunda mesleki tecrübesi "21 yıl üzerinde" olanlara göre mesleki tecrübesi "6-10 yıl", "11-15 yıl" ve "16-20 yıl" arasında olanların lehine oluşan farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < ,05$). Bu durum "6-10 yıl", "11-15 yıl" ve "16-20 yıl" arasında mesleki tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin "21 yıl üzeri" mesleki tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi daha yüksektir şeklinde yorumlanabilir. Diğer mesleki tecrübe yılları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Sosyal Boyutta ise mesleki tecrübesi "21 yıl üzerinde" olanlara göre mesleki tecrübesi "0-5 yıl", "6-10 yıl", "11-15 yıl" ve "16-20 yıl" arasında olanların lehine istatistiksel olarak bulunan fark anlamlıdır ($p < ,05$). Bu durum Sosyal Boyutta "0-5 yıl", "6-10 yıl", "11-15 yıl" ve "16-20 yıl" arasında mesleki

tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin “21 yıl üzeri” mesleki tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi daha yüksektir şeklinde yorumlanabilir.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki tecrübe (kıdem) yılı durumuyla olan ilişkisi; sosyal boyuta ($\eta^2=,171$), profesyonel üretim boyutuna ($\eta^2=,141$), genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutuna ($\eta^2=,137$), ölçeğin toplamına ($\eta^2=,125$) ve günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,113$) büyük düzeyde etki ettiği söylenebilirken gizlilik ve güvenlik boyutuna ($\eta^2=,074$) orta düzeyde ve etik ve sorumluluk boyutuna ($\eta^2=,026$) küçük düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

3.14. SBÖ DOY Düzeylerinin Yaş Durumu Farklılığına İlişkin Bulgular

SBÖ DOY beceri yeterlilik düzeylerinin yaş değişkenine göre ilk olarak Levene’s testi ile boyutların homojen olma durumuna bakılmış ve analiz sonuçları Tablo 3.15’de verilmiştir.

Tablo 3.15. Boyutların Homojenlik Durumu

Boyutlar	Levene’S	sd1	sd2	p
Etik ve Sorumluluk Boyutu	3,244	3	99	,025
Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler	4,529	3	99	,005
Günlük Kullanım Boyutu	1,232	3	99	,302
Profesyonel Üretim Boyutu	6,930	3	99	,000
Gizlilik ve Güvenlik Boyutu	2,143	3	99	,100
Sosyal Boyut	3,883	3	99	,011
Toplam	3,546	3	99	,017

Tablo 3.15’e göre Günlük Kullanım Boyutu (LF= 2,593; p= ,080; p> ,05) ile Gizlilik ve Güvenlik Boyutunun (LF= 2,148; p= ,122; p> ,05) analiz sonuçlarına göre homojen olduğu saptanmıştır. Bu nedenle tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4.19.1.’de verilmiştir.

Tablo 3.15.1. Varyans Analizi (ANOVA)

Boyutlar	Varyans Kaynakları	KT	sd	KO	F	p	Anlamlı Fark
Günlük Kullanım	G.Arası	326,271	3	108,757	4,367	,006	Var
	G.İçi	2465,787	99	24,907			
	Toplam	2792,058	102				
Gizlilik ve Güvenlik	G.Arası	195,018	3	65,006	3,926	,011	Var
	G.İçi	1639,196	99	16,558			
	Toplam	1834,214	102				

Tablo 3.15.1.’e bakıldığında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi yaş değişkenine göre Günlük Kullanım Boyutu F [(3-99) =4,367; p< ,05] ve Gizlilik ve Güvenlik Boyutu F [(3-99) =3,926; p< ,05] anlamlı bir farklılık göstermiştir. Farkın boyutlara bağlı olarak hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla bakılan Tukey testi sonuçlarına göre, Günlük Kullanım Boyutunda yaşı “53 yaş ve üzerinde” olanlara göre yaşı “22-32 yaş” ile yaşları “43-52 yaş arası” ve “53 yaş üzerinde” olanlara göre “33-42 yaş” lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p< ,05). Bu durum “22-32 yaş” ile “33-42 yaş” arasında yaş aralığında olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin “43-52 yaş” ile “52 yaş üzeri” yaş aralığında olan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre dijital okuryazarlık

yeterlilik düzeyi daha yüksektir şeklinde yorumlanabilir. Diğer yaş aralıkları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Etik ve Sorumluluk Boyutu, Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler Boyutu, Profesyonel Üretim Boyutu, Sosyal Boyut ve Toplamın homojen dağılım göstermemesi üzerine tek yönlü varyans analizinde Welch testine bakılmış analiz sonuçlarında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Elde edilen bulgulara göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaş değişkenine durumuyla olan ilişkisi; sosyal boyuta ($\eta^2=,193$), genel bilgi ve işlevsel beceriler boyutuna ($\eta^2=,165$), ölçeğin toplamına ($\eta^2=,158$), ölçeğin toplamına ($\eta^2=,125$) profesyonel üretim boyutuna ($\eta^2=,123$) ve günlük kullanım boyutuna ($\eta^2=,117$) büyük düzeyde etki ettiği söylenebilirken gizlilik ve güvenlik boyutuna ($\eta^2=,106$) ve etik ve sorumluluk boyutuna ($\eta^2=,080$) orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada elde edilen bulgular ışığında değişik sonuçlara ulaşılmıştır.

Çalışmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerinin aritmetik ortalamasına alt boyutlara göre bakıldığında en yüksek ortalamanın 4,27 ile etik ve sorumluluk boyutuna ait olduğu en düşük ortalamanın ise 2,34 ile profesyonel boyutta karşımıza çıktığı görülmektedir. Bu alt boyutta çalışmaya katılan öğretmenlerin teknik ve bilişsel yeterliliklerinin zayıf olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Tüm alt boyutların aritmetik ortalaması 3,42'dir. Bu ortalama sosyal bilgiler öğretmenlerinin iyi düzeyde dijital okuryazarlık beceri düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Alan yazın incelendiğinde Doyle Jones (2015), Öçal (2017), Özer (2021) ve Bingöl (2022) tarafından yapılan çalışmalarda öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cote ve Milliner (2018) çalışmalarında öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin yeterli olduğuna, Sağ (2021) ise çalışmasında öğretmenlerin dijital okuryazarlık ortalama değerlerini orta düzeyde bulunmuştur. Gelişen teknolojiyle birlikte dijital okuryazarlığa ilişkin birçok yeniliğin ortaya çıkması neticesinde öğretmenlerin bu yeniliklere hemen adapte olabilmesi istenilen seviyede olamayabilir. Zamana ve verilecek olan eğitime bağlı olarak hedeflenen bu yeterlilik düzeyi istenilen seviyeye ulaşmış olacaktır.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri *cinsiyet* değişkenine göre yapılan analizlerde farkın anlamlı ve ölçeğin toplamına orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu, ortaya çıkan farkın erkeklerin lehine olduğu görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde, Kıyıcı (2008), Timur, Timur ve Akkoyunlu (2014), Acar (2015), Tekin ve Polat (2017), Özerbaş ve Kuralbayeva, (2018), Ocak ve Karakuş (2019), Bayrakçı ve Narmanlıoğlu (2021) ile Bingöl (2022) katılımcılardan erkeklerin yüksek seviyede dijital okuryazarlığa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum çalışmayı desteklerken bu durumun aksine Özdemir Özen, Tayşi, Kılıç Şahin, Demir Kaya ve Bayram (2018) ve Başar (2018) tarafından yapılan çalışmalarda ise kadınlar lehine anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Korkmaz (2019), Kıyasoğlu ve Ay (2020) Eğmir ve Çengelci (2020) ise yapmış oldukları çalışmalarda herhangi bir anlamlı sonuca ulaşmamışlardır. Erkeklerin lehine ortaya çıkan bu sonuç için erkeklerin bilişim teknolojilerine daha fazla ilgi göstermesi ve pandemi dolayısıyla evde geçirilen süreçte erkeklerin bilişim teknolojilerine daha fazla zaman ayırması olumlu bir etken olarak gösterilebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin *mesleki tecrübe* (kıdem) yılı değişkenine göre değerlendirildiğinde ölçeğin hemen hemen tüm boyutlarında anlamlı bir farklılık gösterdiği ve genel itibarıyla büyük düzeyde etki ettiği tespit edilmiştir. "0-5 yıl", "6-10 yıl" ve "11-15 yıl" arasında mesleki tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin "21 yıl üzeri" mesleki

tecrübeye sahip olan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyi daha yüksektir şeklinde yorumlanabilir. Mevcut çalışmalara bakıldığında Öçal (2017) mesleki tecrübe olarak mesleğin ilk yıllarında olan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin daha yeterli olduğunu tespit etmiş. Aynı şekilde Arslan (2019) tarafından yapılan çalışmada mesleki tecrübe olarak mesleğin başında olan öğretmenlerin mesleğinde uzun yıllar geçirmiş olan öğretmenlere göre dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu tespit edilmişken bunun aksine Korkmaz (2019) tarafından yapılan çalışmada ise mesleğinde uzun yıllar geçirmiş olan sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Demirdağ (2021) 5-9 yıl mesleki tecrübeye sahip olan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin diğer mesleki tecrübe aralıklarındaki öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Tüm bu sonuçlara bakılarak mesleki tecrübe olarak uzun yıllar öğretmenlik yapmış ve teknolojik gelişmeleri geç tanımış bir öğretmene göre üniversiteden yeni mezun olmuş teknolojik gelişmeleri yakından takip eden ve dijital teknolojileri kullanan göreve yeni başlamış bir öğretmenin dijital okuryazarlık düzeyi daha yüksek olabilir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeyleri *yaş değişkenine* göre değerlendirildiğinde ölçeğin iki boyutunda anlamlı bir fark olduğu ve büyük düzeyde etki ettiği söylenebilir. Farklılığın “22-32 yaş” ile “33-42 yaş” aralığında olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin “43-52 yaş” ile “52 yaş üzeri” yaş aralığında olan sosyal bilgiler öğretmenlerine göre dijital okuryazarlık yeterlilik düzeyleri daha yüksektir şeklinde bulunmuştur. Öçal (2017) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin yaşının dijital okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olduğunu ve “21-30 yaş” arası öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin daha iyi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durum çalışmayı desteklemiş olup genç öğretmenlerin erken yaşlarda bilgisayar ve internetle tanışmaları dijital okuryazarlık anlamında onlara kolaylık sağlamış olabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin *sürekli internet bağlantısına* sahip olup olmama durumu göre değerlendirildiğinde yalnızca etik ve sorumluluk düzeyinde sürekli internet bağlantısına sahip olunması anlamlı bir fark oluşturduğu ve küçük düzeyde bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Ölçeğin diğer alt boyutlarında herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Öçal (2017) ile Özerbaş ve Kuralbayeva (2018) tarafından yapılan çalışmalara katılan bireylerin internet bağlantısına sahip olmalarının dijital okuryazarlık düzeylerini daha iyi seviyede çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır. Sürekli internet bağlantısı kullanma, öğretmenlerin yeni gelişmeleri yakından takip etmelerine ve karşılaştıkları sorunlara çözüm üretmeleri anlamında dijital okuryazarlık sürecinde tecrübe kazandırabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin *sosyal ağları kullanma* durumuna göre değerlendirildiğinde günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve güvenlik, sosyal boyut ve ölçeğin toplamına ilişkin ortalama puanların sosyal ağları kullanma durumu değişkenine göre ortaya çıkan fark anlamlı olduğu ve küçük düzeyde bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Aynı şekilde Hamutoğlu, Güngören, Gür-Erdoğan ve Kaya-Uyanık (2017) ile Yaman (2019) çalışmalarında sosyal ağları kullanma durumunun dijital okuryazarlık düzeyini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Sosyal ağları kullanma durumu dijital teknolojilerle olan bağı güçlendirmesi açısından öğretmenlerin dijital okuryazarlık sürecinde olumlu bir etkiye sahip olabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin *düzenli takip ettikleri teknoloji dergileri* olma durumuna göre etik ve sorumluluk boyutunda teknoloji dergileri düzenli takip durumuna değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak bu düzeyde, teknoloji dergilerini düzenli takip eden öğretmenlerinin puan ortalamalarının takip etmeyen öğretmenlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Genel bilgi ve işlevsel beceriler, günlük kullanım, profesyonel üretim, gizlilik ve

güvenlik, sosyal boyut ve ölçeğin toplamına bakıldığında teknoloji dergileri takip etme değişkenine göre anlamlılık gösterdiği ve büyük düzeyde etki ettiği görülmüştür.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin *düzenli takip ettikleri teknoloji haber siteleri* olma durumuna göre ölçeğin tüm boyutlarına ve toplamına ilişkin ortalama puanları anlamlı bir farklılık gösterdiği ve büyük düzeyde etki ettiği görülmüştür. Aynı şekilde Yaman (2019) ile Bayrakçı ve Narmanlıoğlu (2021) tarafından yapılan çalışmalarda *düzenli takip ettikleri teknoloji dergileri* olma ve düzenli takip ettikleri teknoloji haber sitelerinin bulunmasının dijital okuryazarlık beceri yeterlilik düzeylerini pozitif yönde katkı sağladığına ulaşılmıştır. Düzenli takip edilen teknolojik gelişmelerin dijital okuryazarlık düzeyinin gelişmesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin *dijital okuryazarlıkla ilgili eğitim alma* durumuna göre ölçeğin tüm boyutları ve ölçeğin toplamına ilişkin ortalama puanları anlamlı bir farklılık gösterdiği ve orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Dijital okuryazarlıkla ilgili 29 öğretmenin eğitim aldığı 74 öğretmenin ise eğitim almadığını belirttiği görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin *dijital okuryazarlıkla ilgili herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılma* durumuna göre günlük kullanım ve profesyonel üretim boyutunda anlamlı bir farklılık ve orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu söylenirken, etik ve sorumluluk, genel bilgi ve işlevsel beceriler, gizlilik ve güvenlik, sosyal boyut ve ölçeğin toplamına ilişkin ortalama puanları anlamlılık göstermediği tespit edilmiştir. Ancak herhangi bir sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılan öğretmenlerin, katılmayan öğretmenlere göre daha yüksek ortalama puanlara sahip oldukları görülmektedir.

Araştırma sonucunda şu önerilerde öneriler de bulunulabilir:

- Öğretmenler dijital dünyadaki sürekli değişim ve gelişmeleri daha yakından takip ederek bilgilerini güncel tutabilir. Dijital okuryazarlık becerisini güncel tutan ve yeni gelişmeleri takip eden öğretmenler aynı zamanda öğreten konumunda olduklarından kendilerine önemli görevler düşmekte ve öğrencilere rol-model olmaktadır. Bu amaca yönelik öğretmenler için yapılacak olan eğitimlerin uygulamalı verilmesi daha uygun olacaktır.

- Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin erkekler lehine anlamlı olduğu görülmüştür. Dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmek üzere yapılacak olan hizmet içi eğitimlere öncelikle kadın öğretmenlerin katılımı sağlanabilir.

- Öğretmenlerin akademik çalışmalara yönelmesi için, üniversitelerle işbirliği yapılarak öğretmenlerin lisansüstü eğitim almaları yönünde teşvik edici çalışmalar yapılabilir.

- Dijital araçların kullanımı kıdem ve yaş açısından değerlendirildiğinde kıdemi yüksek olan ve yaş olarak orta yaş sınırını geçmiş olan öğretmenler için eğitim desteği sağlanabilir. Eğitim kurumlarında bulunan bilişim teknolojileri öğretmenleri dijital araçların kullanımında bu öğretmenlere destek olmaları ve dijital okuryazarlık beceri düzeylerinin güncel kalmasında yardımcı olabilirler. Bu çalışmaların planlanmasında eğitim kurumlarına önemli görev düşmektedir.

- Daha kolay ve hızlı bir şekilde iletişim kurmaları için öğretmenlerin kullanımına özel sosyal medya platformu oluşturularak teknolojiyle olan bağları güçlenmesi sağlanabilir.

- Popüler bilim teknik dergilerine, öğretmenlerin ulaşmasında kolaylıklar sağlanabilir.

- Hizmet içi eğitimler vasıtasıyla düzenlenen sempozyum, kongre, seminer vb. etkinliklere katılan öğretmenlerin kişisel gelişimlerini artırmaları ödüllendirilerek diğer öğretmenlerde bu tür faaliyetlere katılması yönünde teşvik edilebilir.

- Öğretmenlerin dijital okuryazarlıkla ilgili sahip oldukları ön bilgiler çeşitli değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir. Genellikle hazırlanan eğitimler bu değişkenler yok sayılarak hazırlanmakta

bu durum sonucunda yapılmış olan eğitimler amacına ulaşmamaktadır. Eğitimlerin öğretmenlerin ön bilgilerine bağlı olarak kademe kademe verilmesi sağlanabilir.

- Farklı eğitim kademelerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri araştırılarak karşılaştırmalar yapılabilir.
- Gelişen teknolojiye bağlı olarak hayatımıza yeni giren dijital okuryazarlık kavramlarıyla ilgili farklı değişkenler kullanılarak araştırmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Acar, Ç. (2015). *Anne ve babaların ilkökul ortaokul ve lise öğrencisi çocukları ile kendilerinin dijital okuryazarlıklarına ilişkin görüşleri* (Yayın No. 381792) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Akkoyunlu, B. (2008, Mayıs). Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu öğrenme. *8. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı'nda sunulmuş bildiri*, 6-9. Eskişehir.
- Arslan, S. (2019). *İlkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayın No. 584170) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Başar, S. (2018). *Fen bilimleri öğretmen adaylarının fende matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançları, 21.yy becerileri ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 584170) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Bayrakçı, S. (2020). *Dijital yetkinlikler bütünü olarak dijital okuryazarlık: ölçek geliştirme çalışması* (Yayın No. 627541) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Bayrakçı, S. ve Narmanlıoğlu, H. (2021). Türkiye'deki lisans öğrencilerinin ve mezunlarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *AJIT-e Academic Journal of Information Technology*, 12(46), 46-47. <https://doi.org/10.5824/ajite.2021.03.003.x>
- Bingöl, H. (2022). *Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile mesleki motivasyonlarının incelenmesi* (Yayın No. 708866) [Yüksek lisans tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Testlerin geçerlik ve güvenirlik analizlerinde kullanılan bazı istatistikler, Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. Routledge.
- Cote, T. ve Milliner, B. (2018). A survey of efl teachers' digital literacy: A report from a japanese university. *Teaching English with Technology*, 18(4), 71-89.
- Cüre, F. ve Özden, N. (2008). Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) uygulama başarıları ve BİT'e yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 41-53.
- Demirdağ, M. (2021). *Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile araştırma okuryazarlık becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 682164) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Doyle Jones, C.S. (2015). Importance of working collaboratively and risk-taking with digital technologies when teaching literacy. University of Toronto.

- Eğmir, E. ve Çengelci, S. (2020). Öğretmenlerin 21. yüzyıl öğretim becerilerinin yansıtıcı düşünmeyi uygulama becerilerini yordama gücü. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(45), 1045-1077. <http://dx.doi.org/10.29228/Joh41513>
- Göldağ, B. ve Kanat, S. (2018). Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin dijital okuryazarlık durumları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 70, 77-92. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7736>
- Günüç, S., Odabaşı, F.H. ve Kuzu, A. (2013). 21. yüzyıl öğrenci özelliklerinin öğretmen adayları tarafından tanımlanması: Bir Twitter uygulaması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9 (4), 436-455.
- Hamutoğlu, N.B., Güngören, Ö.C., Uyanık, G.K. ve Erdoğan, D.G. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeği: Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(1), 408-429. <https://doi.org/10.12984/eggefd.295306>
- Hobbs, R. (2010). *Digitaland media literacy: A plan of action. A white paper on the digitaland media literacy recommendations of the knight commission on the information needs of communities in a democracy*. AspenInstitute. 1 Dupont Circle NW Suite 700, Washington, DC 20036.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaymakçı, S. (2017). Yeni sosyal bilgiler programının ve ders kitaplarının bilim ve teknolojiye yaklaşımı. B. Ata (Ed.). *Bilim teknoloji ve sosyal değişme* (s.13-17). Pegem Akademi.
- Kıyasoğlu, E. ve Ay, Ş.Ç. (2020). Sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğrenen ve öğreten becerilerinin incelenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 240-261. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.689976>
- Kıyıcı, M. (2008). *Öğretmen adaylarının sayısal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi*(Yayın No. 220917) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Korkmaz, Ö. (2013). İlk ve orta öğretimde öğretimsel amaçlı teknoloji kullanımı. K. Çağıltay ve Y. Gökteş (Ed.). *Öğretim teknolojilerinin temelleri: Teoriler, araştırmalar, eğilimler* (s.431-446). Pegem Akademi.
- Korkmaz, Ç. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam ve 21. yüzyıl öğreten beceri düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayın No. 572495) [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Kozan, M. (2018). *BÖTE bölümü öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ve siber zorbalığa ilişkin duyarlılıklarının incelenmesi*(Yayın No. 525797) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6, ve 7. sınıflar)*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354> (15.02.2022 tarihinde erişilmiştir).
- Ocak, G. ve Karakuş, G. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık öz-yeterlilik becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 129-147. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.466549>
- Öçal, F.N. (2017). *İlkokul öğretmenleri ve velilerin kendileri ile velilerin çocuklarına ilişkin dijital okuryazarlık yeterlilik algısı* (Yayın No. 450253) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.

- Özdemir Özden, D., Karakuş Tayşi, E., Kılıç Şahin, H., Demir Kaya, S. ve Bayram, F. Ö. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algıları: Kütahya örneği. *Electronic Turkish Studies*, 13(27), 1163-1184. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14928>
- Özer M. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin 21.yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algıları ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*(Yayın No. 684359) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Özerbaş, M.A. ve Kuralbayeva, A. (2018). Türkiye ve Kazakistan öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin değerlendirilmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 16-25. <https://doi.org/10.21666/muefd.314761>
- Pala, Ş., ve Başbüyük, A. (2020). Ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(3), 897-921.
- Prensky, M. (2001). Digitalnatives, digitalimmigrantspart 1. *On the horizon*, 9(5), 1-6. <http://dx.doi.org/10.1108/10748120110424816>
- Sağ, M. (2021). *Öğretmenlerin dijital okuryazarlığı ve engellerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*(Yayın No. 698096) [Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Yayıncılık.
- Tekin, A. ve Polat, E. (2017). Öğretmen adaylarının sayısal yetkinlik düzeyleri ve çevrimiçi bilgi arama stratejilerinin değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2),635-658. <https://doi.org/10.24315/trkefd.304174>
- Tepe, U. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital okuryazarlığa ilişkin görüşleri* (Yayın No. 575491) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Timur, B., Timur, S. ve Akkoyunlu, B. (2014). Öğretmen adaylarının sayısal yetkinlik düzeylerinin belirlenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33, 41-59.
- Yaman, C. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi örneği)* (Yayın No. 555291) [Yüksek lisans tezi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi]. YÖK. <https://tez.yok.gov>.
- Yeşiltaş E. ve Sönmez Ö.F. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde bilgisayar kullanımı ve bilgisayar tabanlı materyal geliştirme. R. Turan, A. Sünbül ve H. Akdağ (Ed.). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar I* (s.387-413). Pegem A Yayıncılık.
- Yontar, A. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 815-824. <https://doi.org/10.16916/aded.593579>

Extended Abstract

Introduction

One of the 27 skills in the Social Studies course is digital literacy. Teachers have a great responsibility in the effective implementation of technology-integrated Social Studies teaching. Undoubtedly, teachers' mastery of the tools and equipment in the educational environment and their effective use of these materials in teaching show that the desired benefit is obtained from the

educational tools. For this reason, it is of great importance for teachers to know the classroom and current educational technologies they will use in the teaching process and to use them within a certain plan. However, first of all, teachers need to understand the importance of using current educational technologies and be motivated in this regard (Yaşar & Gültekin, 2007). Since the in-service training of many Social Studies teachers working in the field of educational technologies in our country will require a lot of resources in terms of energy, time, and cost, it will be even more beneficial if they realize these qualifications before the service. . as much as possible (Öztürk, 2006).

The aim of the research is to support future research by determining the digital literacy levels of teachers who will be role models in the education of individuals who share their knowledge and life experiences, contribute to the development of society, and increase the literacy of the future.

The purpose of this research is to determine the digital literacy skill proficiency levels of social studies teachers. For this purpose, answers to the following questions were sought.

1. What is the digital literacy proficiency perception of social studies teachers?
2. Digital literacy proficiency perceptions of social studies teachers, gender, seniority, age, continuous internet connection, social networking, technology magazines they regularly follow, technology news sites they regularly follow, digital literacy education and all kinds of information about digital literacy. symposium, congress, seminar etc. Does it differ according to participation in events?

Method

In this study, the survey method was used to collect data on the digital literacy skill levels of social studies teachers. The universe of this research consists of 163 social studies teachers working throughout the province of Kırşehir in the 2020-2021 academic year. A simple random sampling method was used to form the sample group of the study. The data were obtained from 103 teachers in the aforementioned study group and the analyzes were evaluated based on the answers given by the study group to the scale.

In the study, the "Digital Literacy Scale" developed by Bayrakçı (2020) was used to determine the digital literacy skill levels of social studies teachers. The scale consists of six dimensions and 29 items: "Ethics and Responsibility", "General Knowledge and Functional Skills", "Daily Use", "Professional Production", "Privacy and Security" and "Social Dimension".

Bayrakçı (2020) calculated the Cronbach Alpha internal consistency value for the digital literacy scale as 0.911.

In studies on normally distributed data, tests such as ANOVA and t-test should be used (Büyüköztürk 2002). For this reason, Kolmogorov Siminov test was performed as a result of the normality test to decide which statistical techniques to use, and it was seen that the data showed a normal distribution. By providing the relevant conditions, it was decided to use parametric tests in the analysis of the research data. Eta-square (η^2) calculation was performed to determine the level of significant difference in parametric tests.

Results

The average digital literacy skill level of the social studies teachers participating in the research is 3.42. This score shows that social studies teachers' digital literacy skills are at a good level.

When the digital literacy levels of social studies teachers were evaluated according to the gender variable, it was seen that there was a significant difference and a moderate effect, and this

difference was in favor of male teacher candidates. In existing studies, there are studies that reveal that men have a higher level of digital literacy than women (Kıyıcı, 2008; Timur, Timur & Akkoyunlu, 2014; Acar, 2015; Tekin & Polat, 2017; Özerbaş & Kuralbayeva, 2018; Ocak & Karakuş, 2019). Among the possible reasons for this may be that men prefer computer games more and men show more interest in information technologies.

When the digital literacy levels of Social Studies teachers were evaluated according to the professional seniority variable, it was determined that there was a significant difference in almost all dimensions of the scale and the effect was large. In the studies conducted by Öçal (2017), Arslan (2019) and Demirdağ (2021), it was concluded that the digital literacy levels of teachers who are in the first years of the profession are higher. In the light of these results, it can be said that the digital literacy level of a teacher who has just graduated from university, uses digital technologies, and follows technological developments may be higher than a teacher who has been teaching for many years and has experience. learned technology.

When the digital literacy levels of social studies teachers are evaluated according to the age variable, it is seen that young teachers are better than older teachers. In the study conducted by Öçal (2017), it was concluded that the age of the teachers is effective on the digital literacy levels and that the digital literacy levels of the teachers in the "21-30" age range are better and their digital literacy levels are better. was found to have a large effect. This situation supports the research, and young teachers' acquaintance with computers and the Internet at an early age may have facilitated them in terms of digital literacy.

When the digital literacy levels of Social Studies teachers are evaluated according to whether they have continuous internet connection or not, it is seen that there is a significant difference and a small effect on the variable of having constant internet connection only. ethics and responsibility. In the studies conducted by Öçal (2017) and Özerbaş and Kuralbayeva (2018), it was concluded that there is a significant difference between the status of having a continuous internet connection and the digital literacy levels of the participants. Using a continuous internet connection can provide teachers with experience in following new developments in the digital literacy process and finding solutions to the problems they encounter.

It has been determined that the digital literacy levels of Social Studies teachers differ significantly according to their use of social networks and have a small effect. Likewise, Hamutoğlu, Güngören, Gür-Erdoğan, Kaya-Uyanık (2017) and Yaman (2019) concluded in their research that the use of social networks positively affects the level of digital literacy. The use of social networks can have a positive effect on digital literacy processes in terms of strengthening teachers' ties with digital technologies.

Whether there are technology magazines that social studies teachers regularly follow according to their digital literacy levels does not show a significant difference in terms of ethics and responsibility according to the variable of regularly following technology magazines. However, it has been determined that the average score of teachers who regularly follow technology magazines at this level is higher than those who do not. When the sum of general knowledge and functional skills, daily use, professional production, privacy and security, social dimension and scale is examined, it has been determined that there is a significant difference and a great value according to the variable of following technology magazines. Effect.

The average scores of social studies teachers' digital literacy levels regarding ethics and responsibility, general knowledge and functional skills, daily use, professional production, privacy and security, social dimension and total scale differ significantly depending on whether they follow

technology news regularly or not. Sites. level of effect was detected. Likewise, in the studies conducted by Yaman (2019) and Bayrakçı and Narmanlıoğlu (2021), it was concluded that the technology magazines they regularly follow, and the technology news sites they regularly follow affect the level of digital literacy positively. It can be said that the technological developments that are followed regularly have a significant impact on the development of digital literacy.

It can be said that the digital literacy levels of Social Studies teachers differ significantly in terms of all dimensions of the scale and total scale average scores and have a moderate effect. It is seen that 29 teachers stated that they received training on digital literacy, while 74 teachers stated that they did not receive training.

All kinds of symposiums, congresses, seminars, etc. related to the digital literacy of Social Studies teachers. While it was said that there was a significant difference and a moderate effect in the dimensions of daily use and professional production according to participation in activities, the mean scores of ethics and responsibility, general knowledge and functional skills, privacy and security, social dimension and scale were not significant.

However, any symposium, congress, seminar etc. It is seen that the average scores of the teachers who participated in the activities were higher than the teachers who did not participate.

Conclusion

In the light of the research findings, the following suggestions were also made.

- Teachers can keep their knowledge up to date by following the constant changes and developments in the digital world more closely. Since teachers who keep their digital literacy skills up-to-date and follow new developments are also in the position of teachers, students have important duties and should be role models for students. For this purpose, it would be more appropriate to give practical training to teachers.
- The digital literacy levels of the teachers were found to be significant in favor of the students.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından 15.04.2021 tarihinde 2021/2/4 belge sayı numarasıyla etik kurul onayı bulunmaktadır. Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmaya birinci yazarın katkısı %50 ve ikinci yazarın katkısı %50 oranındadır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.